

Opdrachtdocument pilot Prestatiedenken

Gemeente Voorschoten en gemeente Wassenaar

april 2016

A handwritten signature in black ink, followed by a large question mark, is positioned to the right of the text 'Gemeente Voorschoten en gemeente Wassenaar'.

1 Aanleiding

Per 1 januari 2015 is de transitie van taken in het sociaal domein gerealiseerd. Nu staat de gemeente de komende jaren voor de volgende stap; de transformatie. In de startnotitie transformatie, die in juli 2015 is vastgesteld in de gemeenteraad, zijn 4 ontwikkelrichtingen benoemd waarlangs deze transformatie vorm wordt gegeven. Met de nieuwe taken die zijn overgekomen naar de gemeente wordt de noodzaak gevoeld om de samenwerkingsafspraken tussen de kernpartners in het netwerk meer concreet en meer bindend te maken.

Zaken die de gemeente vanuit de scope van de dienstverlening in het sociaal domein samen met de netwerkpartners beter wil inregelen zijn:

- De gecoördineerde aanpak op preventie
- De regierol op niveau van de casusregie, ketenregie en netwerkregie
- De verbinding tussen formele en informele zorg.

De gemeente staat niet alleen voor deze opgave en om de transformatie tot een succes te maken is samenwerking met het werkveld nodig. Uit inventariserende gesprekken met partijen blijkt dat, om de transformatie daadwerkelijk in gang te zetten, o.a. behoefte bestaat aan ontschotting en vertrouwen, meer ruimte voor de uitvoering om vernieuwend te kunnen werken, versterking van de samenwerking en zorg voor continuïteit.

Om dit te realiseren is het nodig dat de gemeente gaat sturen op de effecten die ze wil bereiken. Daarvoor is een nieuwe sturingsfilosofie nodig waarbij maatschappelijke organisaties:

- Kritisch zijn op hun eigen aanbod, proactief opereren & vernieuwen;
- Een vraaggericht, integraal aanbod ontwikkelen;
- Samenwerken en krachten bundelen, zowel als professionals onderling, als met informele partijen; zodat maatwerk arrangementen ontstaan & kosten worden bespaard;
- Verantwoordelijkheid dragen voor hun prestaties & bijdragen aan gestelde beleidsdoelen en hier ook op aanspreekbaar zijn;
- De ruimte kunnen geven aan hun professionals in het veld om anders te gaan werken, te pionieren.

De vragen 'doen we de juiste dingen?' en 'doen we die goed?' moeten centraal komen te staan. Er is een opgave om middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten binnen zorg en welzijn.

Als regisseur en opdrachtgever heeft de gemeente steeds meer behoefte aan een sturingsfilosofie die gebaseerd is op het denken in effecten en prestaties. Dit vraagt een andere manier van sturing, uitvoering en samenwerking tussen opdrachtgever en aanbieders, maar ook tussen organisaties onderling. Om dit te realiseren is een benadering nodig die de werkwijze van en samenwerking tussen opdrachtgever en aanbieders optimaliseert en netwerken creëert. Een instrument hiervoor is het Prestatiedenken. Prestatiedenken is een methode die optimaal gebruik maakt van de kennis en kunde van de markt, focus heeft op prestaties, risico's minimaliseert en daarmee een effectievere en efficiëntere manier van samenwerken realiseert. De ambitie is om binnen de gemeente volgens het prestatiedenken te gaan werken.

2 Ambitie, visie en uitgangspunten

De stip op de horizon die we voor ogen hebben is:

Inwoners zijn actief betrokken bij het welbevinden van zichzelf en van (de mensen in) hun directe omgeving. Inwoners zetten zich in om een rijk verenigingsleven in stand te houden en zijn een goede buur wanneer anderen even een steuntje in de rug nodig hebben. Het is voor iedereen volkomen helder waar je met vragen over hulp en ondersteuning terecht kan. Wanneer mensen echt niet zonder professionele ondersteuning kunnen wordt deze ondersteuning efficiënt en effectief ingezet. Daarbij is het vooral van belang dat de ondersteuning aanvullend is op alles wat iemand zelf wel nog kan.

De openbare ruimte is schoon en veilig. Een belangrijke bijdrage daaraan leveren de inwoners zelf, omdat ze zich betrokken voelen bij hun directe omgeving.

Uitgangspunt van de wetten in het sociale domein is dat mensen proberen hun hulpvraag op eigen kracht of met behulp van hun netwerk op te lossen. Als dit niet volstaat kan aanvulling worden gezocht in een algemene voorziening en als dat allemaal niet lukt dan kan er (aanvullend) een maatwerkvoorziening worden verstrekt om de eigen kracht te versterken en/of het probleem verder op te lossen.

Vanwege dit uitgangspunt willen we mensen en buurten stimuleren en faciliteren, zodat zij in staat worden gesteld om te zorgen voor een stevige sociale infrastructuur in de wijken, zodat inwoners zo nodig daadwerkelijk terug kunnen vallen op hun sociale omgeving.

De basis voor de omschreven visie en ambitie is belegd in verschillende beleidsdocumenten. Eerder omschreven kaders en uitgangspunten zijn ook geldend voor dit opdrachtdocument. De belangrijkste documenten zijn; 'Startnotitie Transformatie' (2015), 'Plan van aanpak preventie sociaal domein' (2015), 'Advies doorontwikkeling dienstverleningsmodel en netwerken in het sociaal domein 2016-2017' (2015), 'Strategische visie monitoring en verantwoording sociaal domein' (2016).

3 Effecten

In dit opdrachtdocument zijn effecten gedefinieerd die moeten bijdragen aan de hierboven beschreven ambitie. Het gaat er om een samenleving te creëren waarin inwoners naar eigen vermogen, met inzet van mogelijkheden en talenten kunnen meedoen aan de maatschappij. Een maatschappij waarin zij zich veilig voelen en waarin voor een ieder de ruimte bestaat zoveel mogelijk de verantwoordelijkheid voor je eigen leven én de aanwezige kansen op maatschappelijke deelname weet te benutten. In de bijgevoegde gemeenteprofielen bijlage 1 en 2 zijn enkele cijfers weergegeven welke verband hebben met de gewenste effecten. Bij de uitwerking van het plan van aanpak kan gebruik gemaakt worden van de nog op te stellen Monitor Sociaal Domein (juli 2016).

De effecten zijn:

1. Inwoners zijn zelfredzaam, participeren naar vermogen in de samenleving en houden zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven

De gemeente wil dat alle inwoners meedoen aan de samenleving en zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en naar vermogen kunnen participeren. De meeste mensen zijn zelfredzaam en vinden op eigen kracht hun plek in de samenleving. Ze hebben sociale contacten, gaan naar school of werk, voorzien in hun levensonderhoud en regelen de ondersteuning die in het leven soms nodig is. De mate van zelfredzaamheid heeft niet (alleen) te maken met de vraag of iemand wel of geen ondersteuning nodig heeft bij de organisatie van zijn of haar leven, maar ook over het vinden van de juiste informatie, het maken van weloverwogen keuzes en het zelf actie ondernemen en begrijpen wanneer hulp ingeroepen moet worden. Iemand met een beperking kan zelfredzaam zijn doordat hij of zij, naar eigen vermogen, actief deelneemt aan de maatschappij met inzet van het sociale netwerk en (eventueel) professionele ondersteuning.

Professionals zijn vaak gewend problemen voor inwoners op te lossen. Bij dit 'zorgen voor' inwoners met een hulpvraag ligt de nadruk op veelal (het vaststellen van) beperkingen en het oplossen daarvan. Met de transformatie wordt bereikt dat de ondersteuning uitgaat van de mogelijkheden van de inwoners.

De gemeente beoogt met dit effect het beroep op maatwerk voorzieningen terug te brengen doordat inwoners gestimuleerd en gefaciliteerd worden in het zelfstandig organiseren van ondersteuning. Dit vindt plaats met inzet van eigen kracht en vrijwilligers, en zo nodig sociale interventies en kortdurende en doelgerichte ondersteuning. Mantelzorgers spelen een grote rol in de ondersteuning en uitvoering van zelfredzaamheid. De herkenning en ondersteuning van mantelzorgers is cruciaal en moet verbeterd worden.

De partners die meedoen aan de pilot vervullen een belangrijke rol ten aanzien van zelfredzaamheid door aanbod te organiseren dat past bij de ondersteuningsvraag van inwoners en hen faciliteert en ondersteunt; aanbod dicht bij huis met een naadloze aansluiting tussen formele en informele ondersteuning. De vernieuwing van het aanbod behelst en stimuleert de verschuiving van 'zorg' naar 'welzijn'.

2. Inwoners leven gezond en veilig

Veiligheid heeft in dit effect met name betrekking op de veiligheid 'achter de voordeur'; het betreft huiselijke relaties. Om de veiligheid te garanderen investeert de gemeente bijvoorbeeld in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en worden in voorkomende gevallen huisverboden opgelegd aan de veroorzaker van het geweld.

De partners die meedoen aan de pilot vervullen een belangrijke rol ten aanzien van preventie door tijdig signalen op te vangen en hierop actie te ondernemen. Het gaat voornamelijk om het voorkomen, vroegtijdig signaleren en aanpakken van problemen op het gebied van algeheel en psychisch welbevinden, jeugd, veiligheid achter de voordeur, gezondheid en het hebben van een gezonde leefstijl.

3. Inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en doen mee met de samenleving

Het ontwikkelen van talenten biedt kansen op het vinden en behouden van werk (financiële zelfstandigheid), draagt bij aan levensvreugde en het verminderen van eenzaamheidsbeleving. Inwoners zijn over het algemeen gelukkiger wanneer zij zich kunnen ontwikkelen, kunnen groeien en leren. Zeker als het gaat om een samenleving waarin eigen kracht centraal staat is 'levens lang leren' van belang. Wie een leven lang leert kan ook gemakkelijker inspelen op de snelle ontwikkelingen in de samenleving.

De gemeente beoogt met dit effect dat eigen kracht, talenten en mogelijkheden van inwoners worden bevorderd. Persoonlijke groei, ontwikkelen (en behouden) van kennis, vaardigheden en competenties zijn van positieve invloed op bijvoorbeeld het vinden en behouden van werk, het onderhouden van netwerken, het behouden van zingeving en het versterken van weerbaarheid.

De partners die meedoen aan de pilot vervullen een belangrijke rol ten aanzien van (talent)ontwikkeling en participatie door mogelijkheden te signaleren en verbindingen te leggen naar passend aanbod.

4. Inwoners kunnen terugvallen op hun sociale omgeving en voelen zich daarin veilig.

Dit effect gaat over de leefbaarheid en sociale samenhang van de nabije omgeving van de inwoner en de mate waarin er sociale activiteiten plaatsvinden. De gemeente beoogt met dit effect dat de buurt of wijk een prettige woon- en leefomgeving is voor alle bewoners, waarin zij zich veilig voelen en kunnen terugvallen op hun sociale omgeving. Het sociaal klimaat moet zijn dat bewoners zich veilig, geaccepteerd en gewaardeerd voelen, met ruimte voor initiatief om je te onderscheiden van anderen. Een sociaal klimaat waar bewoners aandacht en zorg voor elkaar hebben, elkaar weten te vinden en in hun gedrag en beleving uitdrukking geven aan hun betrokkenheid in hun persoonlijk leven en als burger in de samenleving.

De partners die meedoen in de pilot vervullen een belangrijke rol bij het versterken van de onderlinge samenhang in de woonwijk waardoor mensen elkaar om hulp durven te vragen.

4 Financiën

Bij het vaststellen van het nieuwe subsidiekader (2017 – 2020) wordt voorgesteld om voor 2017 en 2018 de huidige, **structurele** middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van prestaties uit het plan van aanpak. Daarnaast zetten we de huidige incidentele (niet-structurele) middelen in als **flexibel budget voor preventie**, zodat er ruimte ontstaat voor gezamenlijke vernieuwing door de partijen. Onderstaande bedragen bestaan onder voorwaarde van vaststelling van de begroting 2017 – 2020, welke in november wordt vastgesteld. Voor beide gemeenten geldt als belangrijk uitgangspunt dat de nieuw af te spreken prestaties geen negatieve consequenties mogen hebben voor het CJG.

Per gemeente zijn onderstaand de totalen opgenomen.

Wassenaar:

Overzicht totaal subsidies 2017 en 2018

	bedrag structureel	budget incidenteel
Totaal	847.045	126.474

Let op: Binnen het structurele bedrag is €27.000 geormerkt voor de uitvoering van de wettelijke taak 'tegenprestatie'. Tenminste dat bedrag dient daarvoor ingezet te worden.

Voorschoten:

Overzicht totaal subsidies 2017 en 2018

	bedrag structureel	bedrag incidenteel
Totaal 2016	789.705	103.200
-2% tbv mogelijk maken van incidentele subsidies	15.794	2.064
Totaal	773.911	101.136

In Voorschoten zijn, om te komen tot een nieuw subsidiekader, samenspraakavonden met subsidiepartners georganiseerd. Eén van de behoeftes die daar is opgehaald is de ruimte voor incidentele subsidies. Om dat te kunnen waarmaken worden alle subsidies met 2% verlaagd en dat totaal wordt samengevoegd onder een nieuw subsidieplafond. Het totaal in bovenstaande tabel is het restant na aftrek van 2%.

5 Inrichting werkveld

We willen toegroeien naar een prestatiegericht samenwerkingsnetwerk 18+. Dit netwerk is verantwoordelijk voor een preventieve, samenhangende en versterkende aanpak op genoemde effecten.

We willen een versterkende samenwerking tussen organisaties en de gemeente, een zichtbare en bekende ingang voor inwoners met een ondersteuningsvraag én voor actieve organisaties in Voorschoten/Wassenaar. Daarnaast werkt het prestatiegerichte netwerk met passende arrangementen waarin formele en informele ondersteuning naadloos op elkaar aansluit.

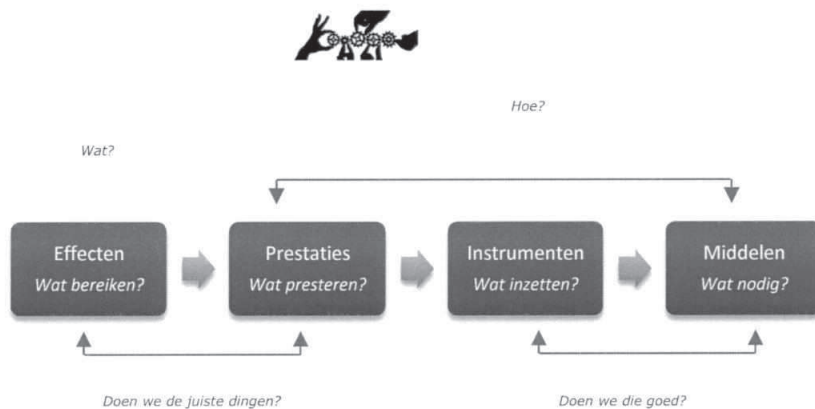
De pijlers van het huidige dienstverleningsmodel zijn integraliteit en gebiedsgericht werken. In werkwijzen, houding en gedrag moet er meer worden gestuurd op versterking en integraliteit. Daarbij is het belangrijk om een gezamenlijke verantwoordelijkheid te voelen voor een klant en is een eenduidige omschrijving en uitwerking van het begrip en de rol van de regisseur noodzakelijk.

De focus van deze pilot is het versterken en door ontwikkelen van een prestatiegericht netwerk voor volwassenen (18+). Speciale aandacht vragen we voor de verbinding tussen formele en informele zorg en gecoördineerde inzet op preventie. Inwoners kunnen overall terecht met hun vraag, de generalist aan 'een loket' kijkt welke hulp nodig is en doet een eerste stap in het traject naar een oplossing op de hulpvraag van de burger. Vanuit deze gedachte moet de

netwerkgemeenschap zichzelf verder ontwikkelen en er tegelijk goede afspraken over maken. Uitgangspunt bij het (gezamenlijk) inrichten van het prestatiegericht netwerk is dat de gemeente verantwoordelijk blijft voor het indiceren van de maatwerkvoorzieningen.

6 Monitoren, meten en afrekenen

Met het uitzetten van deze opdracht gaat de gemeente met partijen vernieuwings- en leerproces in. Dit vraagt ook om een andere wijze van sturing en verantwoording en nieuwe vormen van monitoring.

Afbeelding Sturing en verantwoording

Het doel van monitoring is om gedurende de uitvoering te bepalen of we de juiste dingen doen en of we die goed doen. De gemeente meet de effecten op grond van de nulmeting van de gemeentelijke monitor sociaal domein en op grond van de zelfredzaamheidsmatrix. De monitor sociaal domein is een jaarlijkse rapportage waarin wordt gerapporteerd over de voortgang van de effecten en de mate waarin het is gelukt om toe te werken naar het behalen van de hoofdoelen. Deze manier van monitoring is nieuw, en de eerste rapportage verschijnt tegelijkertijd met de jaarrekening rond mei/juni.

Wij vragen aan u de prestatie indicatoren aan te dragen voor de meting van de resultaten die een bijdrage leveren aan het behalen van de effecten (outcome). We gaan met u een ontwikkeltraject in om te komen tot goede metingen en betrouwbare cijfers. We maken met u nadere afspraken over de vraag met welke uitkomsten de gemeente als subsidieverstrekker tevreden is. Vervolgens nemen we dit op in de werkafspraken, behorende bij de subsidieverlening. Bij het niet behalen van de afgesproken prestaties kunnen daar consequenties aan worden verbonden.

Het nader uitwerken van zo'n afrekenstelsel doen wij graag in overleg met u. Wel vragen wij u om in uw plan een voorstel te doen voor een systeem.

7 Rapportage

Werken volgens de filosofie van Prestatiedenken is nieuw en na de planvorming in 2016 zal per 1 januari 2017 volgens de afgesproken prestaties gewerkt worden. Er is voor 2016 gekozen voor een pilot, zodat er ruimte is voor leren en verbeteren. Graag zetten we deze werkwijze door en de uitwerking hiervan is zichtbaar in de afspraken die worden gemaakt over de rapportage. In ieder geval voor het eerste kwartaal van 2017 is de frequentie van rapporteren hoog, zodat we op de hoogte blijven van de ontwikkelingen. Het voorstel is om op basis van het eerste kwartaal afspraken te maken over de rest van het jaar.

Tijd	Frequentie	Wijze
2017 – kwartaal 1	Eens per 2 weken	Schriftelijke rapportage over prestaties en risico's (weekly)
	Eens per kwartaal	Mondelinge voortgangsrapportage over de opdracht. Op basis van het eerste kwartaal worden afspraken gemaakt over de frequentie van deze rapportage in de toekomst.
2017 – eerste half jaar	Eens per 6 maanden	Schriftelijke rapportage (toegroeien naar een jaarrapportage)
2017 – kwartaal 3	Op basis van afspraken uit kwartaal 1	
2017 – tweede half jaar	Eens per 6 maanden	Schriftelijke rapportage (toegroeien naar een jaarrapportage)
2018 – kwartaal 1	Eens per jaar	Schriftelijke jaarrapportage 2017, inclusief: <ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie - Vooruitblik naar 2019 + begroting

8 Out of scope

Het project is een onderdeel van de transformatie van het sociaal domein binnen de gemeenten. Die transformatie wordt onder andere vormgegeven en aangejaagd in en door verschillende trajecten en projecten. De resultaten en de ervaringen uit de pilot worden meegenomen in andere trajecten, maar worden los van elkaar uitgevoerd. Trajecten waar verbinding mee is maar die niet in deze pilot vallen:

1. Vernieuwing subsidiekader(s)
2. Herziening beleidskaders
3. Doorontwikkeling dienstverleningsmodel sociaal domein
4. Versterking/doorontwikkeling CJG
5. Inkooptrajecten Jeugd & Wmo

9 Wijze van aanvragen

Het ingediende Plan van aanpak geldt als subsidieaanvraag 2017 – 2018.

De uitvoering van de pilot valt samen met het opstellen van de nieuwe beleidskaders voor subsidiëring. Gezien de vorm en de inhoud van de aanvraag tot op heden nog niet bekend is, is er voor gekozen om ruimte te creëren voor de uitwerking van de pilot en de aanvraag te laten plaatsvinden volgens de wijze waarop u gewend bent dat te doen. Uitgangspunt is dat er zo pragmatisch mogelijk wordt omgegaan met eventuele verschillen.

De beoordeling van de aanvragen vindt plaats binnen het beleidskader en de subsidieverordening.

10 Planning

Wat	Wanneer
Bespreken concept opdrachtdocument met partijen	14 april
Vaststellen opdrachtdocument door opdrachtgever	3 mei
Indienen prestatiedocument	6 juni
Terugkoppeling beoordeling	29 juni
Indienen plan van aanpak	3 ^{de} week september
Ondertekenen overeenkomsten	November 2016